

nem lehet méltó arra, hogy vele még szóbelin is kísérletet tegyenek s esetleg szerencsés körülmények összejátszása révén érettnak nyilvánítsák.

Egy szóval az új rendnek ez az intézkedése a legszerencsétlenebb, amely nemcsak hogy megbocsáthatatlan sértést követ el középiskoláink nemzeti jellegén, valamint a magyar állam nyelvén, hanem az érettségi vizsgálat jelentőségét, komolyságát teljesen lesüllyeszti.

Látónivaló tehát, hogy az új szabályzatnak az írásbeliére vonatkozó része határozottan az érettségi szintjének lesüllyesztésére és nem emelésére való.

Megint tágabb lesz a kapu a szellemi proletáriátus kibocsátására. Mert az csak tiszta dolog, hogy valószínűbb volt öt írásbeli közül két elégtelent csipni, mint most három közül.

Hiába! Stréber világban lábat kell adni a stréberségnek, a könnyen boldogulásnak, ami azonban másként bosszúja meg magát. De erről végül legyen szó.

Még bőditőbb port hány, de csakis a teljesen laikusok szeme közé az új szabályzatnak a vizsgálat szóbeli részére vonatkozó intézkedése. Azt mondja a közoktatásügyi ügyvezető: „Ugyancsak egyszerűsítettem a szóbeli vizsgálatot is, amely legtöbbször szintén eléggé nem indokolható módon terhelte meg az ifjúságot is, a vizsgáló bizottságot is. . . . Ez okoknál fogva vettem fel a szóbeli érettségi vizsgálatnál csak öt tantár-

gyat (t. i. magyarul és irodalom, magyar nyelvnelem, matematika, fizika, latinnyelv és irodalom) . . . és törültem . . . a görög és német nyelvet.“ Ez az a bizonyos porhíntés. Hiszen mindenki tudja, hogy a görög és németnyelv eddig sem volt a szóbelinek rendes tárgya s csak azokra volt az, akik esetleg az illető tárgyak írásbelijén elégtelent kaptak.

Ez pedig rendszeresen csak az alig számottevő kisebbséggel történt meg. Aki pedig az érettségi vizsgálatnál való eljárásit tudja, az előtt a tárgyasztás további indokolása is nevétséges. Így szól: „Ezen intézkedés, míg egyrészt a tanuló terhen könnyít és a vizsgáló bizottság működését egyszerűsíti, másrészt azzal az előnnyel jár, hogy a szóbeli vizsgálatra felvett tárgyak mind-egyikére az eddiginél több idő fordítható, a felületes kérdés ki van zárva és a vizsgálat alaposság dolgában nyer.“

Ennek az indokolásnak nem áll meg az első fele, mely szerint a tanuló terhen könnyítve lesz. Nem áll meg egyszerűen azért, mert a görög és németnyelvből eddig sem készült soha egyetlen tanuló sem a szóbeli vizsgálatra, tehát meg sem terhelhette. Nem készült pedig egyrészt azért, mert csakis a szóbeli vizsgálatok megkezdése előtt, a főigazgató elnöke alatt megtartott s az írásbeliek végső eredményét letárgyaló bizottsági ülés után értesülhetett a keletlenül érintett tanuló, hogy görög vagy német írásbelijének sikertelensége

miatt e tárgyak valamelyikéből szóbeli vizsgálatot is kell tennie. De nem készült másrészt e két tárgyból a dolog természeténél fogva sem, egyetlen tanuló sem szóbelire.

Nyelvekből ugyanis, melyekből fordításra sohasem olvasott részletet kapnak (tehát a latinból is) — egyáltalában nem lehet külön előkészítő, legtovább a reáliákból: Amelyik tanuló a nyelvekből az érettségire külön akar készülni — az már el van veszve. Az ilyen előkészületnek lehetősége ki van zárva, ha csak minden auktor, minden munkáját át nem akarja venni — ami pedig minden egyébtől eltekintve — fizikai képtelenség.

De nem áll meg az indokolásnak az a része sem, mely szerint most már a szóbeli tárgyakra az eddiginél több idő fordítható, s így a felületes kérdés ki lesz zárva. Eltekintve attól, hogy a kérdéses felületes vagy alapos mivoltát semmiféle szabályzat nem fogja meghatározhatni, mert ez tisztán a vizsgáló bizottságtól, illetve annak elnökétől függ — az indokolásnak ez a része is csak laikusoknak szóló nagy mondás, mert hiszen eddig is meg volt határozva, hogy naponta hány órát kell tartson a vizsgálat s hogy ez idő alatt hány tanuló kérdezendő ki.

És ehhez az időhöz mindig hozzászámították azt az időt, amelyet esetleg a görög vagy német szóbelinek lefoglaltak. Az új szabályzat 19. §-a szerint

kább reggel korábban keljenek. Ha megszokják ezt, igen egészséges életrendjük lesz. Különösen a lelkükre kössük, hogy ágyban ne tanuljanak és ne olvassanak, mert az nemesak a legbecesebb érzéki szervüknek, a szemnek árt, hanem az egész idegrendszernek is.

Az osztályfőnökök, de a többi tanárok is jól nézzenek utána, hogy a szülők otthon ne terheljék túl a gyengébb szervezetű tanulókat sok mindenféle magánórával, aminők az idegen nyelvek tanulása a kevésbé tehetséges fiúknál, továbbá a zongorázás, hegedülés és mások, hanem ahelyett inkább engedjék a szabadba, hadd mozogjon eleget a fiú, s mert ezáltal egészségesebb, erőteljesebb lesz, több hasznára is válik ez neki, mint az előbbiek.

Ilyen szellemi túlterhelő foglalkozások helyett biztassuk inkább, hogy otthon, amikor ráérnek, testedző mesterséggel foglalkozzanak, amilyen az esztétikumosság, asztaloság a lakatos mesterség gyakorlása, vagy más komóciával járó házi munkák teljesítése, mint a fagyás, fűrészelés és más foglalatosságok. Tudjuk, hogy a testi nevelés eszközei között igen hatásos épen a testi munka és a gyermekek szellemét is csak pihenészerűleg fogja képezni; ha némi eszhetikai izléssel is kapcsolatba hozzák, mint ahogy ezt például a fagaragásnál, ékrovásnál, de különösen az agyagból vagy gipszből való mintázásnál és a slójdnek más fajtáinál is megtehetik. Gyakorolják inkább ezeket otthon, és igen ajánlatos volna, ha ezeket vagy fakultatív rendkívüli tantárggyá tennék, vagy a görögöknek és görög helyetteseknek egyaránt

tartott közös rajzórának előadnak és gyakoroltatnák, mert hisz ezek az ornamentális rajznak legelőkeltebb kivitelei.

Győzzük meg a szülőket, hogy gyermekük boldogulására kevésbé fontos az, hogy sok, bizony néha nagyon is fölöslegesen mellékes ismerettel, képzettséggel rendelkezzenek, hanem nagyon is fontos az, hogy erős, jól fejlődött, munkaképes, ügyes, bármely életfeladatra kiképzett teste legyen. Aztán meg hogy a véreben legyen a testedzés szükségességének a tudata, mert hiszen testének edzése lesz a létért való küzdelemben elfogyasztott testi erőinek az öntudatos pótlása.

Figyelmet kell fordítanunk az ifjak külső magatartására is, mert itt is nagyon sok szülő túlló a célon. A tanulók ruházata kellő, egyszerű, a testnek megfelelő és tiszta legyen. Ne legyen a ruházat hiányos. Némely szülőnek nevelési rögeszméje az, hogy így edzze a fiát. Igaza van, mert a hiányos ruházat csakugyan edzi a testet a természet idő- és hőmérsékleti változásai ellen. Igen ám, de az ilyen edzés a testi növekedés rovására történik, mert a természet a szenvedett melegvesztéget levonja a test rendszeres fejlődéséhez megkívántató tápanyagokból.

Más fiúknak meg pazar a ruházatuk. Valódi kis majmokat csinálnak belőlük a szüleik, különösen a feltűnőbb elegancia iránt nagyon is érzékeny mamák. No hát ennek józan határt kell szabnunk. Győződtessük meg róla hol a fiút, hol talán inkább a papát, mint a mamát, hogy az a félkarcoló, szűk gallér akadályozza épen az iskola legfontosabb szerveibe, az agyba a kellő vérkeringést, azután meg az a kicsi, formás cipő valódi pogány kinzoeszköz a gyerek

lában, mert mit ér a formás láb, ha az ember nem tud rajta becsületesen állni, azután meg talán egész életére nyomorék is lesz.

Megkezdődik ez a chique különösen abban a mesés korban, amikor az első ideális nappali álmokra ébred az ifjone és gentlemannak kezdi magát érezni. Sok szülő ekkor még jól neki áll az ifjú úr hiúsága legyezgetésének és azonnal a gyerekálmok tünderkertjébe, a tánciskolába küldi. Nekünk nevelőknek mindenképpen oda kell hatnunk, hogy ez a világlámpés lehetőség a középiskolai tanulmányok befejeztével követtessék el. A tánciskoláknak ugyanis sokszor rendkívüli káros hatásuk van a testi nevelésre. Rossz, fülledt, poros levegőben, amely szinte telítve van a különböző betegségeknek benne szállongó bacillusával, túlhajtott és sokszor nem természetes testi mozgások tömkelege a testi és lelki izgatottság lankasztó és káprázatos ködében csak nem lehet egészséges egy fejlődő gyerekre nézve?! Más szóval a tanulói korban való táncolásból származható előnyök semmiképpen sincsenek arányban azokkal a sokszor látható hátrányokkal, amelyek a mai reális gondolkodású világban is ebből a szükséges haszontalanságból erednek abban, hogy a serdülés korában lévő ifjúságnak a képzelmet túlfeszítik. Inkább kellene a játéktéren találkozni a két nemnek, — ha már kell, — és ott edzenie a testet, ahogy az a régi görögöknél volt; és nem lehetetlen, hogy ez a divat a jövőben erősen hódít majd és a nemzeti játékterek lesznek a leányeladás helyei és nem az ódi és hiú báltermek.

a vizsgálat naponként 8 v. 9 órára terjedhet, mely idő alatt legfeljebb 8, illetőleg 9 tanuló vizsgálható meg. Van-e hát érdemleges különbség a régi szabályzatnak és a mostaninak rendelkezése között?

Hogy talál továbbá a görög nyelvnek, az érettségiről írásbeli és szóbeli törléséhez az új szabályzat azon rendelkezése, hogy a görögpótlósk, ha jogosításuk körét ki akarják terjesztetni: akkor a görögnyelvből külön szóbeli érettségít tartoznak tenni? Hát miért nekik ez, mikor görögöt tanult kollégáik sem tesznek sem írásbelit, sem szóbelit? Miért nem elég ezeknek is csupán osztályvizsgálat?

Még egy-két megjegyzést. Ezután az írásbeli dolgozatok tételeit a szaktanárok az igazgató tudtával hozzák javaslatba? Mitől jó ez? Igazán nem értjük. A szaktanár mégis csak tájékozottabb lehet, hogy osztályának mit adhat föl. Viszont az az intézkedés, hogy a főigazgató a javaslatba hozott tételeket mellőzve egészen újakat tűzhet ki: paragrafusba foglalt bizalmatlanság a tanárok megbízhatósága ellen.

Summa summarum: A régi érettségi rendszernek sok fogyatékosága volt, melyeknek gyökerére első cikkünkben mutattunk rá. De hogy az új szabályzat a megokolásban található frázisoknak éppen az ellenkezőjét fogja szólni, az is tiszta bizonyos. Nem fogja biz' ez a rendelkezés az érettségi színvonalát

Mondjuk meg tehát egyenesen akár a mámanak is, — ha mindjárt el is ítélt miatta, — hogy ne juttassék férfiasdít a gyerekszobától időelőtt fölszabadított fia csupasza állal és ne mérje magát érett egyénekhez, mert ez nagyon hamar beleviszi az érzékiségbe és ebből aztán öreg és örök kára lesz. Ez utóbbit pedig minden szülőnek a leglegkülsőrebb figyelemmel, feltűnő örködő gonddal és minden önfeláldozó módon meg — kell akadályoznia, mert, — jól jegyezzük meg, az ifjúság közt pusztító kétféle szexuális betegségnek, amelyet mi tanárok és a szülők is egyaránt jól ismerünk, többet lehet tenni azok megelőzésére, mint a kifejlődött baj legyőzésére. Alkalmas lesz erre a kellő időben való helyes fölvilágosítás, azután meg a pubertás korában a szexuális érzékenységet különösen távoltarthatja és kellőképp ellensúlyozhatja a rendszeresen folytatott házi testedzés. Ajánljuk ezt tehát a tanulóknak és szülőknek egyaránt, s győzzük meg ez utóbbiakat arról, hogy a helyes testi nevelés különösen a szülői háznál a legerősebb és leghatásosabb ellenszer az érzékiség elleni küzdelemben, mert a test edzése az ifjúságban férfias ellenálló képességet fejleszt. Szüksége lesz erre fókép az iskolából kilépő ifjúnak, mert különben mihamar a drágán szerzett olesó szerelemnek pusztító karjaiba rohan, ahonnan csak vajmi kevesen menekülhetnek meg a mai időben ép testtel és ép lélekkel.

Kárpiss János.

emelni, hanem súlyosítani. Ez pedig végzetes hiba manapság, amikor az érettségis, sőt szakképzettséggel és oklevéllel bíró embereket sem lehet elhelyezni. A mi egészségtelen viszonyaink között mindenképen arra kellene törekedni, hogy újat vágjunk az okleveles proletáriátus szaporodásának, nem pedig arra, hogy az odáig törekvőknek lég-hajót adjunk rendelkezésére.

Az ilyen szerencsétlen ötletek egész nemzedékeket fognak megnyomorítani.

Társulatunk választmányi gyűlése.

Jegyzőkönyv az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak 1906. évi január hó 10-én a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium első emeleti tanári termében tartott választmányi gyűlésről.

Jelen voltak: Pál Antal elnök, Wagner Sándor alelnök és szerkesztő, Kárpiss János titkár, Csiky Miklós pénztáros, Bartalis József p. ellenőr, Tamási Áron, Koródy Péter dr., Fejér Gerő dr., Zlamál Ágost, Rass Károly és Péter János dr. választmányi tagok.

Elnök a tárgysorozat fontosságára hívja föl a választmány szíves figyelmét, üdvözli Tamási Áront, mint a választmány új tagját és ezzel délután 5 órakor a gyűlést megnyitja.

1. Titkár bemutatja a mult rendes közgyűlés jegyzőkönyvét, amelyet a választmány tudomásul vesz és hitelesnek nyilvánít.

2. Csiky Miklós bejelenti, hogy Krämer Bonifác szt. Fer. r. hazfőnök Körösbánya és Szabó Sándor kántortartató Kézdiszentlélek a Társulat rendes tagjainak jelentkeztek. — A gyűlés a jelentkezőket a Társulat rendes tagjai közé felveszi és elnök utasítja a titkárt, hogy őket a főlvetelről hivatalos átiratban mielőbb értesítse.

3. Most következett a számadás betérjesztését megelőző pénztárvizsgálat, amelyre vonatkozólag a mostani esetre nézve azt határozta a gyűlés, hogy azt utólagosan fogja elintéztetni és erre Zlamál Ágost és Péter János dr. tagokat kérte föl, de egyuttal elfogadta az elnöknek azon indítványát, hogy állandó pénztárvizsgáló bizottságot küld ki, amely ezentúl minden választmányi gyűlés előtt előzetesen megvizsgálja a pénztárt és eljárásának eredményéről a gyűlésen beszámol.

4. Csiky Miklós pénztáros az 1905. évről szóló számadásokat a következőkben terjeszti elő:

Számadás

az erdélyi róm Irodalmi Társulat bevételeiről és kiadásairól az 1905. évben.

A) Bevételek:

1. Készpénz az 1904. évről	65 K. 04. fil.
2. Püspök úr ö Excellenciája ajándéka	800 K. — fil.
3. Püspök úr ö Excellenciája előfiz. 33 pld.	264 K. — fil.
4. Alaptőke kamatja	210 „ — „
5. Tagdíjakból és előfizetésekből	1377 „ 94 „
Összesen:	2716 K. 98 fil.

B) Kiadások:

1. Teremért a közgyűléskor	6 K.
2. Nyomtatványokért	30 „
3. Könyvkötésért	6 „
4. A „Közművelődés“ 1—48. számaiért	2640 „
Összesen:	2682 K.

Bevétel:	2716 K. 98 fil.
Kiadás:	2682 „ — „
Marad:	34 K. 98 K.

Ezzel szemben tartozunk a „Közművelődés“ 5 utolsó számáért 275 K.

	275 K. — fil.
	34 K. 98 fil.

Tehát a hiány: 240 K. 02 fil.

azaz: két száznegyven K. 02 fil.

A választmány a számadást tudomásul veszi, az utólagos felülvizsgálás eredményét bevárja és ahhoz képest a közgyűlésnek ajánlja felmentvény végett.

5. Csiky Miklós pénztáros előterjeszti az 1906. évre szóló költségvetést és pedig:

A) Bevétel.

1. Készpénz	— K.
2. Alaptőke kamatja	210 „
3. Tagdíjak és előfizetések	1800 „
Összesen:	2010 K.

B) Kiadások:

1. Deficit a mult évről	240 K. 02 fil.
2. A Közművelődés 52 sz.	2860 „ — „
3. Nyomtatvány és egyéb.	49 „ 98 „

Összesen: 3150 K. — fil.

Bevétel 2010 K. — fil.

Deficit 1140 K. — fil.

A választmány a költségvetést elfogadja.

6. Elnök fölolvastatja Máthé József bácsi plebánosnak levelét, amelyben azon óhaját nyilvánítja, hogy „Megoldandó kérdések a mezőgazdaság köréből“ c. becses műve II. kiadásában a Társulat pártfogása mellett mint a Társulat kiadványa jelenjen meg. — A választmány ezen igen hasznos műnek kiadását elvben helyesli és üdvöskének találja, de mivel most nincs a Társulat olyan anyagi helyzetben, hogy kiadhassa, a plebános úr megtisztelő óhaját sajnálattal meg nem valósíthatja, s egyuttal utasítja a titkárt, hogy ezen határozatáról az érdemes szerzőt mielőbb értesítse.

7. Elnök jelentést tesz holdogult Bíró Béla, kolozsvári apátplebános hagyatékáról, amelynek 1905. szept. 16-án történt tárgyalásánál az ő fölkérésére Pál István statusi előadó képviselte Társulatunkat. — A gyűlés elnök jelentését tudomásul veszi és a nagys. statusi előadó úrnak szíves közreműködéséért hálás köszönetét nyilvánítja.

8. Ezután Máthé József bácsi plebánosnak a mult közgyűléstől a választmányhoz utalt indítványát tárgyalták, amely az erdélyi hírlapokban megjelent egyházunkat támadó cikkek cáfolatát célozza. Fejér Gerő dr., mint az indítványozó megbízottja előadja, hogy anyagi erők hiánya miatt egy rendszeres védőegyesület alakítanunk nem lehet, de az egyházvédelem mégis kivihető lenne úgy, hogy minden erdélyegyház-megyei pap járassa a Közművelődést, vagy lépjen be a Társulatba, s azután annak lapjában esetről-esetre közölje a részéről figyelemmel kísért lapokban közölt egyházunkat támadó cikkeknek a cáfolatát. A kivételre ajánlatosnak találja, hogy erre a püspök úr öngyméltósága körlevélben szólítsa fel a papokat. — A gyűlés Tamási Áron, Rass Károly és többek hozzájárása után elhatározza: 1) a választmány kérje föl Püspök úr öngyméltóságát méltóztatssék körlevélben kiadni, hogy lehetőleg minden erdélyegyház-megyei pap járassa a Közművelődést vagy lépjen be a Irodalmi Társulatba; 2) az elnökség kérje föl a vidéki papokat, hogy az ilyen anyaszentegyházunkat támadó cikkekről, hírekről, amennyire tehetik, értesítsék a Közművelődés szerkesztő-

ségét, esetleg maguk cáfolják meg azokat Társulatunk lapjában, amely ezáltal sokkal érdekesebbé is válik.

9. Elnök fölhívására a pénztáros előadja, hogy a nyomdászlat kötött szerződés lejárt, s mivel most a Társulatnak bevételei nem fedezik egészen a kiadásokat és csak a Közművelődés nyomtatásán lehet valamit megtakarítaniuk, azért indítványozza, hogy a lap nyomtatására pályázatot hirdessenek. — A gyűlés erre többek élénk hozzászólása után elhatározza, hogy a Közművelődés nyomtatására január végi határidővel zárt pályázatot hirdet és azután a beérkezett ajánlatokat egy legközelebb megtartandó választmányi gyűlésen tárgyalja.

10. Elnök bejelenti, hogy a Társulat ezután minden évben legalább négy fölolvasó ülést fog tartani. Az első ilyen fölolvasó ülés február hóban lesz a következő tárgysorozattal: 1. Atzél Béla dr. egyházi jogi értekezése. 2. Prokupek Samuel novellája és 3. Bálinth György költeményei. — A választmány az elnöknek a fölolvasó ülésekre vonatkozó jelentését örvendetes tudomásul veszi.

Ezek után egyéb tárgy vagy indítvány nem lévén, elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Tamási Áron, Kóródy Péter dr. és Wagner Sándor tagokat kéri föl és a gyűlést este 6 órakor bezárja.

Gyulafehérvárt, 1906. jan. hó 10.

Kárpiss János,
titkár.

H I R E K.

Milyen misét mondjunk, ha a templom védőszentje áttétetik?

E tekintetben eltérők az eljárások. Némelyek veszik a misét de Festo c. com. Dom.; mások de Dominica cum com. diei Festi; sokan pedig de Festo csak azon esetben vélik misézhetni, ha missa de off. currenti vagyis de Dominica elvégeztetett, vagy elvégezhető.

A helyes eljárás ez: „quando festum Patroni ex Indulto Apostolico non in die fixo, sed in Dominica subsequente pro foro celebratur, officium et Missa in ipsa die celebranda sunt, et sola solemnitas est differenda ita, ut in Dominica una cantari possit Missa de Festo tanquam Missa votiva solemnitas cum Gl. et Cr.; oratio unica; Evang. in fine S. Joannis“. (S. R. C. die 23. Maii 1835.) Cfr. Müller theol. Moral. Lib. III. T. I. §. 28.3.— A napi misére vonatkozólag a S. R. C. (die 22. Julii 1848.) szinten úgy határozott, hogy plebániái templomokban igenis mondhatunk a Titulusról ünnepies votiv misét, még ha más mise de off. currenti nem is volna mondható aznapon. Szükséges azonban, hogy az illető vasárnap, melyen de Titulo solemnitas votiv misét akarunk mondani, emezt ki ne zárja. Nem mondható tehát votiv mise de Titulo: a) az I.-ső osztályú vasárnapokon, b) azon vasárnapokon, melyekre I. oszt. és ezenkívül elsőrangú és a titulusal egyenlő vagy magasabb méltóságú ünnep esik.

Kóródy Mihály.

— **Püspök urunk önméltósága** f. hó 12-ikén az esti 7 órai vonattal székelyéről Kolozsvárra utazott, hol az Igazgatótanács rendes havi ülésén fog elnökölni.

— **Plebános választás Kolozsvárt.** Biro Béla elhalálása következtében megüriült kolozsvári plebánia betöltése f. hó 15-ikén fog megtörténni. Mint hírlík aspiráns sok van, de hogy a hívek kit tisztelnek meg bizalmukkal vagy hogy kinek van legtöbb kilátása — ma még nem igen lehet megmondani. Mindenik párt reméli a maga győzelmét.

— **Farsang.** A Gyulafehérvári Kath. Kőr ma 14-én az Európa szálló dísztermében táncosal egybekötött szineloadást rendez. Helyárak: oldalt és az első három sorban 1 kor. 60 fill. a többi sorban 1 kor., állóhely 60 fill., tanulóknak 30 fill. Kezdeté este 1/28 óra k. r. Színe kerül: „A bálkirálynő“, vigjáték egy felvonásban; írta Berczik Árpád. Szereplők: Molnár János, Pákh Mariska, Berreck Stefike, Roska László, Kárpiss János, Kastyai Gyula, Prohászka Viktor, Bigner Ede. Utána a „Végrehajtó“, vigjáték egy felvonásban; írta Ábrányi Emil. Szereplők: Riszner Ödön, Moldován Viktoria, Bartalis József, Bigner Ede, Riszner Ödön, Roska László, Krzyzewszky Emma.

— **A kassai püspök lemondása.** Egyes fővárosi lapok a napokban szenzációs hírt közöltek. Elmondták, hogy Kassa ősz püspökének megjelent a kultuszminiszterium egy bizalmi férfias s egyenesen felszólította a tudós és hazafias főpásztort, hogy vonuljon vissza s helyét adja át már előbb kinevezett koadjutorának Ficher-Colbrie Agoston drnak. E hírre természetesen nem késett a hivatalos cáfolat sem. De az a hivatalos cáfolat olyan íbis, redibis-féle stílusban van megfogalmazva, hogy ember legyen, aki igaz értelmét kihámozza. A cáfolat lényege külföldben az a kijelentés, hogy Bubies önelhatározásából mond le úgy az egyházi kormányzatról, mint a püspöki javadalmak kezeléséről, de azért, mint a püspökség birlalójának közjogi helyzete változást nem szenved. Mivel pedig ezt az „Az Ország“ írja, — hát el is kell hinni ilyen formában.

— **Ifjúsági előadás a brassói szent Ferenc r. nővérek zárdájában.** Vasárnap, e hó 7-én került színe a nevezett zárdaiskolában a „Szent Cecilia“ e. ifjúsági színmű, melyet néméből fordított és magyar színe alkalmazott Wasylkiewicz Viktor dr. főgimnáziumi tanár. Ezt az előadást magasabb pedagógiai szempontból is mérlegelve, a legnagyobb örömmel köszöntjük. A mai ifjúsági drámák megtartották a régi iskolás drámák érényéből a nevelői hatást, felvették azonban a művészi mozzanatokat is. A „Szent Cecilia“ e. az ifjúsági drámákno remeke készült darabjai közül való. Drámái és színi hatás ölelkezve viszik diadalra az alapeszmét: a rendíthetetlen hitnek győzelmét a csábításokkal, ígéretekkel, kegyetlen kínzásokkal, sőt a vértanú halállal szemben is. A hatásos jeleneteket a felvonásvégi csattanókat szép kardalok, szólók, duettek, tercettek élenkítették. A nagy közönség alig tudott betelni a ritka művelézzettel. Pedig oly sokan voltak, hogy mint mondani szokás, egy tü sem eshetett le közéjük. Tömérdek azok száma, kik kénytelenek voltak visszamenni, mert nem volt már hely a tágas díszteremben. Ez jó jel. A nagy közönségnek érdeklődése az értelemben, művészi énekben fejlődő leányöndevéndék alkotásai iránt. Jó egynehány esztendeje, hogy figyelemmel kísérrjük ezeket az évenként szokásos előadásokat. Láttuk az igyekezet, a fokozatos, következetes haladást, annyit azonban, a mennyit a vasárnapi előadásban kaptunk, nem mertünk még remélni sem. Tökéletes volt a maga nemében. Láttunk egy darabkát az egyszerre szent és bűnös Rómából, néhány képet a keresztények üldözésé-

nek szomorú s mégis oly felemelő korszakából s mindent díszítésben, jelmezben egyaránt teljes körhűséggel bemutatva. Pompás összjáték, gyönyörűen egybevágó, csengő énekek, festői, szép csoportozatok — e néhány szóval jellemezhetjük leghivebben a bemutatót!

A legnagyobb s a legkisebb csöppség egyaránt tudta szerepét sugó nélkül, tudta a maga idejét, helyét, kötelességét.

A magán szereplők nemes versenyt fejtettek ki. A címszerepét Bede Erzsike játszta. A Cecilia gyöngéd egyéniségét hiven bemutatta alakkal, szeliden ömlő, szép beszéddel és gyermekleánynál meglepően szép és biztos énekekkel. A Cecilia megdicsőülésének életképes végjeletében szoborkép volt. Atyjának, Fabiusnak szerepét Zsigmond Erzsike töltötte be, mindenképpen meglepő sikerrel. Nem zavalt, jóllehet a darab jambikus formája és szerepének patetikus természetét majdnem kényszerítettek, hanem érzelmesen és értelmesen beszélt. A két testvért, Cecilának kérőt Trebits Olga és Chosz Klárka alakították. Trebits Olga deli alakjával, biztos mozdulataival, lelkes beszédével és gyönyörű szép, sonor alt hangjával hatott. Chosz Klárka ezúttal lépett fel először s ez első feltevével valóban elragadta a nagy közönséget. A kikoszarozott, mellőzött ifjú kérőt, Sempronius játszta hévvel, izzó szenvedéllyel, szerepének minden finom árnyalatát gyakorlott művésznőnek is becsületére válló ügyességgel megrajzolva. A harmadik felvonás végjeletét oly frappáns hatással csinálta meg, hogy nyílt színen percekig tartott a zúgó taps. Constantiát, a Cecilia társalkodónőjét Császár Ilonka játszta, kinek szende, szelid egyénisége kitűnően illeszkedett bele szerepébe. Szép, nyugodt, szeliden csengő beszéde és keresetlen mozdulatai általános tetszést keltettek. A helytartó szerepében Egyed Aranka nyújtott jót. A gögös, szívtelen, de Cecilia lelki nagyságán helyenkint ellágyuló pogány érzelmi hullámzását sikerülten interpretálta. Bátran, a fokozatos hatás sikerült illusztrálásával játszta a még pogány, Cecilának ragyogó példájára keresztényé váló s vértanúhalált kérő római harcos szerepét Csató Elza. Szép jelenség volt s kedvesen énekelte az Örzöngyal kis szerepét Bede Irma.

Ezek a főbb szerepek hordozói, de elismerés illet meg minden leánykát, akár Cecilia szegényei közül való volt, akár harcost, nyoszolyóleányt, avagy angyalkát játszott. A karénekkel férfiszólamaít Mátéffy Sándor, Veszár Kálmán, Chosz György, Fischer András urak énekeltek a szin mögött igen szépen.

S most az következnek, hogy dicsérettel említsük azokat, kiknek nagy részük van a sikerben. Ezeknek azonban egyike sem igényel dicséretet. Egy névtelen jóltevő készítette a gyönyörű díszleteket, vértzeteket s végeztette a technikai munkálatokat. A többiek pedig, a szeretteknek, lemondásnak eme főhőhöz egyénei elégedettek azzal, hogy munkájuk sikerült. Hiszen ők amúgy is munkára rendelvek. Azt elvégezték derekasan, a jutalmat, dicséretet pedig megkapják onnan felülről, ahonnan minden áldás jön.

— **A tüdővész pusztítása egy hónap alatt.** Ez a rettenetes kór a „Tuberkulózis“ c. népszerű szaklap értesítésé szerint 1905. október havában 5454 egyént pusztított el. Országrészek szerint a legtöbb áldozat volt a Duna és Tisza közén (946), legkevesebb a Tisza jobb partján (401). Erdélyben az áldozatok száma: 571, melyből legtöbb esik Hunyadmegyére (60) és legkevesebb B. Naszódra (12). Nagy számmal szerepelnek még Kolozs (57), Sz.-Doboka

(52), Maros-Torda (50), Alsófehér (45), Csik vm. (40).

— **Az epilepsia (nyavalyatörés) gyógyítása.** Az orvosi szaklapok feltűnést keltő közleményeket hoznak az epilepsziának egy új és biztos gyógyító módszeréről. — E cikkek szerzője és az új gyógymód megalapítója Dr. Szabó B. Sándor specialista orvos Budapesten, V. Alkotmány-u. 5. készséggel nyújt felvilágosítást mindazon ily bajban szenvedőknek, kik egészségük teljes helyreállítását az ő új és bevált módszere segítségével elérni óhajtják.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk mult számával XXVIII. évfolyamába lépett. Az új év alkalmából ismételtelen előfizetést nyitunk lapunkra, mint olyanra, mely az erdélyi részekben egyedül álló ker. kath. irányú politikai lap, és amely a kath. érdekek megvédésében, a független ker. irányú hazafias politika hirdetésében mindig bátor és szókimondó volt a multban s lesz a jövőben is.

Bizalommal kérjük tehát olvasóinkat előfizetéseik megújítására, illetőleg új előfizetők gyűjtésére.

Az előfizetés díja:

Egy évre 8 korona
Félévre 4 „

R. k. kántorok kedvezményes árban évi 4 koronával fizethetnek elő.

Dániel próféta híres jövendölése Krisztus Urunkról és Jeruzsálemről.

(Folytatás.)

3.

Ez a kezdet világos és alapos. Már most kezdjük az évek és napok számítását Dániel próféta szerint.

A hetven évheted annyi, mint 490 esztendő.

Ezen 490 esztendőben van 178-973 nap.

Ezen hetven évhetedből vagy 490. évből elteltek

Kr. előtt 457 év = 166.920 nap.

Kr. után 33 év = 12.053 nap.

178.973 nap.

A hetven évheted kezdetét vette

Kr. előtt 458. év október 10-én és végződött

Kr. után 33. év október 9-én.

Dániel próféta 69 évhetede együtt véve összesen 483. évet; és ezen évekből

Kr. előtt elteltek 458.

Kr. után elteltek 25; úgy, hogy ezen 483 év eltelte után már a mai időszámítás 26-ik évében vagyunk és ez az év kezdi a hetvenedik évhetedet, 7 esztendővel, hogy t. i. teljes legyen a 490. év. (483 + 7 év = 490.)

Ezen utolsó évhetedről fontos dolgokat mond Dániel. U. m.:

1. Ennek elején jelenik meg Izrael előtt a Krisztus. A próféta szavai, „hogy előhozassék az örök igazság.” Ezen helyet a zsidók is, a keresztény irók is Krisztus nyilvános messiási fellépésére értik. Ez pedig megtörtént éppen Re. u. 779-ben, azaz, ami időszámításunk 26-ik évében, mikor Tiberius császár 15-ik uralkodási éve folyt és Krisztus Urunk a Jordánban megkeresztelkedett; midőn égi szót mellett, a szent lélek galamb képében reá szállott.

2. A törvényszegés, a bűn, a gonoszság eltörlése és a Szentek Szentjének a felkenése;

tovább: a 27-ik vers szerint: az új szövetségnek megerősítése, tanítás és csodák által; az egyháznak alapítása és szervezése által; a szentségek szerzése által; Krisztusnak szenvedése, halála és feltámadása, csodás menybe menetele által és a szentlélek eljövetele által, stb. igazán „sokakkal megerősítette” és megpecsételte a szövetséget.

Ezen évheted közepéről pedig jövendőli Dániel próféta:

3. Hogy ezen közepen fogják a zsidók megölni Krisztust. Hét évnek a közepe 3 és fél év. Az év kezdődött a mondottak szerint október 10-én s innen a felév elér a jövő év április 9-ik napjáig. És ezen időpont éppen Krisztus urunk feltámadásának napja. T. i. Re. u. 783. április 7-én, nagypénteken meghalt, s harmadnapra, április 9-én dicsőségesen feltámadott.

Azt is monja Dániel: 4) hogy ezen het felén elfogy az eddel és megszűnik az áldozat. Megszűnik pedig a jeruzsálemi templomban erkölcsileg és jogilag azon pillanatban, midőn a zsidók keresztre feszítik Krisztust és ő kimondja a nagy szót: Beteljesedett. És leszen a templomban pusztaság . . . és végig megmarad a pusztulás. T. i. az a főtemplom Krisztus nélkül pusztá lett; a zsidó népnek már nincs királyi pálcája; szét is van szaggatva és háborog; Kaifás főpap, Krisztust káromkodónak nevezvén, főpapi ruháját is összehasogatja és halálra ítélteti. Halálakor a templom szentélye tetőtől az alapokig ketté hasad . . . Szóval erkölcsileg és jogilag már megszűnt a jeruzsálemi templom tipikus isteni tisztelete és bekövetkezett a pusztulás. Ezt ugyan a zsidók nem akarták így tudni és látni. Azért küldi az Isten, tényleges végrehajtás végett Vespasián és Titus római hadvezéreket, kik ezt a végrehajtást el is végzik Kr. u. a 70 ik évnek nyári hónapjaiban és a zsidó fővárost, templomot, nemzetet megsemmisítik. Ez a végig maradó pusztulás, mit még Hadrián császár és a hitehagyott Julián császár sem tudott megváltoztatni. Mert Krisztus szava ellen: hogy nem marad ott kő a kövön . . . nincs hatalom, felebbezés sincs.

Hasztalan és alaptalan erőlködés az, Dániel próféta jövendölésébe, a hetven évheted körébe belezorítani akarni a 490 esztendő kivül a Kr. utáni 70-ik esztendőt is, hogy belejusson Jeruzsálem tényleges megsemmisítése.

Akik ezt megtették, az úgy is nehézkes, titokteljes, nagyszerű jövendölést még nehezebbé és kortanilag csaknem lehetetlenné tették. Hogy Dániel próféta és az ő főangyala, hatszáz évvel előre tisztán látják Krisztus sorsát és Jeruzsálem erkölcsi és jogi pusztulását, az a mondottak szerint világos, a pusztítás tényleges végrehajtói, az „a nép, jövendő fejlődésével” megvannak ugyan említve a jövendölésben, de a hetven évhet körébe nem tartozik sem Vespasián, sem Titus; és nem is lehet az ő korát ide bekényszeríteni.

(Folyt. köv.)

A katolikus egyetemi ifjúság új otthona.

Az öt éve alapított Szent-Imre-Collegium annyira megerősödött már, hogy az intézetet fentartó Katolikus főiskolai internátus-egyesület új nagyszabású, modern házban óhajlja elhelyezni, melyben a Collegium úgy lenne felszerelve és tanerőkkel ellátva, hogy 3—400 ifjával pótolná tulajdonképp a katolikus egyete-

met. Az új ház felépítésére szükséges összeget az egyesület nem akarja az amúgy is igénybe vett katolikus társadalom adományából összegyűjteni, hanem 4%-kal kamatozó kölcsönjegyeket bocsát ki, melyeknek értéke meghatározott időn belül visszafizetetik. A kölcsön jegyzésére szolgáló ivateket most küldi szét az egyesület.

Oly nagy érdeket sürgetik, hogy az egyetemi ifjúság egyetlen katolikus intézete, a Szent-Imre-Collegium a lehető legnagyobb arányokban kibővítsék s minden tekintetben versenyképessé tétessék, miszerint a kölcsön jegyzése bátran remélhető. Nem ajándékot kér az internátus-egyesület, de némi bizalmat, hogy azon összeget, melyet talán pénztintézetre bízánk, egy óriási hoderejű katolikus intézmény számára kölcsön adjuk. A kölcsönzött összeget s megfelelő évi kamatait biztosítja, úgy, hogy a pénznek e kölcsönjegyekben történő elhelyezésevel senkiesem kockáztatja vagyonát. A Szent-Imre-Collegium pedig 3—400 ifjára lesz berendezhető, évi terhei tetemesen könnyebbednek, a mennyiben az új intézet felépítése esetén 55.000 korona évi fölöslege marad, melyből 25.000 kor. a kölcsönjegyek törlesztésére fordítatik, a többi pedig az intézet növénájának emelésére, tanárok, szakvezetők alkalmazására lesz fordítható, mi által a Collegium azon helyzetbe kerül, hogy alaposan képzett, komoly katolikus intelligenciát neveljen a magyar hazának.

A kölcsön jegyzése ügyében a következő felhívás bocsátatott ki:

T. C.!

A katolikus főiskolai internátus-egyesület azon célból, hogy a szülői ház gondoskodását pótolja s az ifjúság helyes irányú nevelését biztosítsa, öt éve internátust nyitott egyetemi hallgatók számára. Ezen internátus — a Szent-Imre-Collegium — fennállásának rövid ideje alatt oly nagy népszerűségre tett szert, hogy a négy év előtt megvásárolt ház már nem képes az összes ifjakat befogadni s az intézet jelenlegi 130 tagját felelősségen bérelt helyiségben kell elhelyezni.

Ezen körülmény s azon általános óhaj, hogy a még felvétetni kívánó nagyszámu ifjú elhelyeztessék, birta rá az egyesületet, hogy új, a modern pedagógiai igényeknek megfelelő, nagyszabású collegiumot építsen, melyben sokkal több ifjút lehessen elhelyezni s ezzel a lakberfizetés nyomasztó terhe tetemesen könnyíttessék.

De jelenlegi vagyonunk e célra elégtelen, s — lekötve levén — nem is használható fel új intézet építésére. Ép ezért elhatározta az egyesület, hogy 500.000 korona kölcsönt vesz fel 4%-kal kamatozó 100 és 1000 koronás kölcsönjegyekre, melyek 16 év alatt kisorsoltatnak s a reájuk befizetett összegek visszafizetnek. Még pedig 1908-ban 20.000, 1909-ben 25.000, 1910-ben 26.000, 1911-ben 27.000, 1912-ben 28.000, 1913-ban 29.000, 1914-ben 30.000, 1915-ben 31.000, 1916-ban 32.000, 1917-ben 33.000, 1918-ban 34.000, 1919-ben 35.000, 1920-ban 36.000, 1921-ben 37.000, 1922-ben 38.000, 1923-ban 39.000 korona értékű kölcsönjegy soroltatik ki s fizetetik vissza.

A kölcsönjegyekre befizetett összegek biztosítására az egyesület lekötöi jelenlegi házát, az építendő házat s egész alaptökejét.

A kölcsönjegyek jegyzése jelen iven történik, az aláíráskor a jegyzett összeg 10%-a beküldetik a Szent-Imre-Collegium igazgatóságának (Budapest, VIII., Üllői út 22.), mely a fölveendő összegről elismervényt küld. Az egész jegyzett összeg 1906. február 1-én fizetendő, midőn az igazgatóság a kölcsönjegyeket megküldi.

Az igazgatóságon kívül senki sines jogositva pénz felvenni.

Jelen ívet 1906. január 30-ig kérjük vissza a Szent-Imre-Collegium igazgatóságának címére.

Ifj. Zichy János gr.

a kath. főiskolai internátus-egyesület elnöke

Dr. Glattfelder Gyula,

a Szent-Imre-Collegium igazg.

Meg vagyunk győződve, hogy a magyar katolikus társadalom megérti, mily nagy érdekekről van itt szó, s bizalmával sietni fog az intézet nagy arányú kiépítését előmozdítani. Ha a közel jövőben nem lehet katolikus egyetemünk, emeljük legalább azon intézetet, mely hivatva van a hiányt pótolni s katolikus intelligenciát nevelni, mert ha öbetett kezekkel nézünk, mint haladnak el a szellemi áramlatok felettünk s nem iparkodunk azokban érvényesülni, magunkra vessünk, ha a katolicizmus megszűnik számottevő tényező lenni.

Kérjük kölesön-jegyzési ívet a Szent-Imre-Collegium igazgatóságától, s mutassuk meg, hogy él bennünk egy szabb jövő reménye.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Az új „Magyar Szemle.” Ez az egyedüli ker. kath. szellemű és minden tekintetben magas szintű álló szépirodalmi heti folyóirat Kaposi József szerkesztésében tizenhet év futott be.

A XVIII. évet új szerkesztő irányítása mellett kezdi meg. A lap szerkesztését és kiadását Gereley József az „Egyházi Közlöny” szerkesztője vette át, akinek rátermettsége olvasóink előtt is előnyösen ismeretes.

Az ő kezei között a lap nemcsak külsőben változik, hanem tartalmában is annélkül azonban, hogy a régi „Magyar Szemle” jelességeivel felhagyna. Mint nemcsak örökséget veszi át a keresztény világnézet érdekében való bátor harcolást, a becsületet, igazságos kritika függetlenségét minden téren. E mellett az új szerkesztő lapja feladatául ezt jelenti ki: „felszívni egyrészt mindazt, ami az új szépirodalomban, művészetben, kritikában, társadalmi törekvésekben igazán értékes, tartalmas és izléeses s nem esúpan torzszülötte a muló divatnak, legfőképpen pedig felszívi azokat a magasrendű, ideális eszméket, amelyek ma már széles Európában egy megtisztult, megfincmúlt irodalomnak és művészetnek adnak életet . . .” megfürödve egy új keresztény reneszánsz hullámaiban.

Az új „Magyar Szemle” már első számában is hoz képeket, de idővel — megerősödése arányában — e tekintetben is fokozatosan fog emelkedni. Az első szám tartalma: Politikai hullámkarikák — Halandó-tól. A Stílusról — Marcus. Költemények — Dutka Akos. Az ordító kandurok — Halis István. Ázsia lelke — Izsóf Alajos. Jesse és Mária (regény) — Handel-Mazzetti Enrica. A hét tükre. Irodalom. Művészet. Színház. Szerkesztői üzenetek.

A jan. 11-ikén megjelent 2-ik szám gazdag tartalma: Hetes, Petőfi és a Petőfi-Társaság. — Fülep Lajos, Paul Verlaine. — Paul Verlaine, Ösz. (Ford. Harsányi Kálmán.) — P. Ábrahám Ernő, Az öreg Kaszás Bálint lovai. — Bodor Aladár, Versek. — Hermann Heyermans, Új idők. — Regény: Handel-Mazzetti Enrica báróné, Jesse és Mária. (Ford. Auer István.) — Chokor, A hét tükre. — Irodalom: Handel-Mazzetti Enrica. — HS. Az ébredő puszta. (Bodor Aladár versei.) — Harsányi Kálmán, Kosuth Lajos beszédei. — Képzőművészet: Fra Filippo, Reinach—Lázár, A képzőművészet kis

tükre. — Színház: FF. Lebonnard apó. — JD. Manon. — FF. Dr. Klausz. — Porleppett irásokból: Pázmány Péter, Gyermeknevelés. — Irodalmi gombok. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések.

A szép kiállítású, gazdag tartalmú egyetlen kath. szépirodalmi lapot ismételtelen ajánljuk mindazoknak figyelmébe, akik szeretik megvalogatni szellemi táplálékukat.

Az előfizetés díja is a lehető legkisebb — egy évre 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII. Esterházy u. 15. sz.

* *Hittudományi Folyóirat*, melyet Kis János dr. egyet. tanár, a pápa ő szentsége házi főpapja szerkeszt. XV. évfolyamának IV. füzeté a következő értékes tartalommal jelent meg: Malakis próféta könyve (Hám Antal dr.). Észrevételek a monda és sugalmazás e. cikkhez (Balits Antal dr.). Adalékok az eredeti bün dogmatörténetéhez zsidó és keresztény forrásokból (Kmoskó Mihály dr.). Az Oltárizenttség az egyházi jogban (Huszár Elemér dr.). Vegyesek. Irodalmi értesítő. Előfizetés díja egy évre 10 K.

* Az „*Órangyal*,” képes gyermekújság, hónaponként kétszer jelenik meg Győrött. A lap igen élénk tartalmú: elbeszélések, mulattató történetek, a gyermekek által eljátszható szindarabok, továbbá versek és ismeretterjesztő cikkek vannak benne 7—14 éves gyermekek számára. Szébbnél-szebb, igazán művészi kivitelű vallásos és mulattató tárgyú képek tarkítják lapjait. Előfizetési ára egy évre 2 kor. Kívánatra mutatványt is küld a szerkesztőség.

CSARNOK.

Az erdélyi róm. kath. papság irodalmi működése a XIX. században.

Bio- és bibliográfiailag kimutatja: **Imets F. Jákó.**

(Folytatás.)

3.

Ávedik Lukács már mint IV. éves papnövendék és seminar. fődoktor b. e. Fogarassy püspök kívánatára kidolgozta és fölterjesztette „Az assistentia szertartása” című munkáját latin nyelven. — Ir. különböző cikkeket a *Nagy- és Kis-Küküllő*, meg az *Erzsébetvárosi Hirlap*-ba és kolozsvári lapokba is. Művei még: „Adó és jövedék-ismertetés.” Erzsébetváros, 1883. — „Erzsébetváros szab. kir. város képviselőtestületének kegyúri jogai és kötelei.” U. o. 1891. — „Kálauz az örmény katolikus szentmiséjénél segédkező gyermekek számára.” Maros-Vásárhely, 1897. — További kiadott műveit is: „Diesőitő Beszéd, melyet az Eudoxia császárné által száműzött Aranyszájú sz. János Kappadocziának Coccusus városában Világosító sz. Gergely emlékkönyvében 404. év körül tartott, — örnényből fordítva. — Erzsébetváros, 1903. — „Az örmény kereszténység eredete.” U. o. 1904. — „Virágcsokor Erzsébetváros kulturájából, az EMKE. gyűlés alkalmából, de melyek e században jelentek meg, alkalmilag szintén fölelitem.

(Lásd révidebben Szinnyei: Magyar Irók. Budapest, 1891. I. 300. l. — és saját adatok.)

Asbóth József Viktor, minorita r. áldozó pap, gimn. tanár, született 1863-ban január 1-én Tata-Tóvároson (Komárom m.) Alsó osztályú gimnáziumi tanulmányait Tatán a kegyesrendiek-nél; felsőbb osztályú tanulmányait pedig Kees-keménen szintén a piaristáknál végezte. Ugyanott tett érettségét is 1885-ben június 1-én. Tanulmányai befejezése után a Minorita-rendbe lépett s mint theologus Egerben az érseki lyceumban négy évet töltött; majd 1888. december 1-én letette az ünnepélyes fogadalmat. 1889-ik év január 28-án dr. Samassa József érsek pappá szentelté. Mint neopresbyter Aradra került hitok-

tatónak; majd rendfőnöki titkár lett s három évig 1892-ig a városi intézetekben: a kereskedelmi akadémián, a polgári fiú- és leány-, valamint az elemi iskolákban tanított. Közben 1891. június 9-én Temesvárott letette a hittanári vizgát s mint okleveles középiskolai hittanár az akkori nagyváradi püspök dr. Schlauch Lőrinc alatt álló gimnáziumhoz rendes tanárnak nevezte ki, mely minőségben szintén három évet töltött. Innen 1892. szept. 1-én újra Aradra disponálta dr. Csák Cirkéz tartományi rendfőnök, hol mint a városi iskolák hittanára és hitoktatója 5 évig működött. Időközben a kézdívasárhely-kantái eddigi négy osztályú gimnázium főgimnáziummá fejlődvén: az erdélyi róm. kath. Státus fenhatósága alatt kineveztetett oda tanárnak, majd mikor nyolc osztályúvá lett az intézet: 1900-ban rendes hittanárnak.

A termékeny írónak következő cikkeit említhetjük föl: A „*Kath. Hitoktatás*” (1894. évi folyamában). „Az első emberpár vetke.” — „Levél a szerkesztőhöz.” — „Az iskolai év végén.” — A „*Tanítatok*” című egri folyóiratban 1896-ban: „A penitencia-tartás szentsége.” — A „*Szűlgy-Somlyó*” című lapban (1894): „A somlyai róm. kath. templom.” — (1895): „Érettség után.” — (1896): „Úti képek.” Az „*Aradi Híradó*” c. lapban (1896): „Marosparti gondolatok.” — (1899): „Májusi ájtatosságok.” — „Pósa-világ.” — „Körösbánya — Brád.” — (1900): „Zarándok út.” — Az „*Arad és Vidéke*” c. lapban (1896): „Esküvői beszéd.” — Az „*Aradi Album-Naptár*” c. könyvben (1900): „Az én bolyongásom.” A Kézdívasárhely-kantái Értésítőben (1900): „Szent Imre herceg.”

Ásbothnak 1900-on innen is sűrűn jelennek meg szépirodalmi és tárcacikkei különösen a *Széketlyföld* hasábjain, melyeket azonban munkánk kerete miatt részletesen nem sorolhatunk föl.

(Önéletrajzi és könyvészeti adatok.)

Bába Pál erdélyi papnövendék, született 1867-ben márc. 2-án Külényben (Háromszék m.) Az algimnáziumot Sepsz-Szt-Györgyön, az V. VI. osztályt M.-Vásárhelyt, a VII-iket és a theológiát a gyulafehérvári püsp. lyceumban gyakorolta 1892. ápril 13-ig, midőn mint IV. éves theologus a papnövendékből kilépett. Nemsokára magával is meghasonlott és szerenestlenül végezte rövid, az irodalomra nézve reménytel kecsesítő életét.

A *Közművelődésben* következő cikkei jelentek meg: (1889. 52. sz.): „Pechek.” (Humoresk.) — (1890. 18. sz.): „Betegen.” (v. = vers.) — (44. sz.): Ne mondjátok. (v.) — (1891. 8. sz.): „Casilda” (spanyol legenda. Fordítás.) — (12. sz.): „Szabadság és Egyház.” (Rapsodia prózában.) — (13.—16. sz.): „Az első állomás.” (Vig beszély.) — (43. sz.): „Pest felé.” (Humoresk.) — (1892. 10. sz.): „Pácolt bolondgomba.” — Dolgozott Németből is, nevezetesen fordította gróf Hammerstein előbb lutheranus, aztán Jézus társasági tag: „Erinnerungen” c. jeles munkáját.

Bagoly Mihály lelkész, született 1870-ben febr. 18-án Kézdí-Polyánban (Háromszéken.) Az algimnáziumot Kantán, az V—VII. osztályt Székelyudvarhelyt, a VIII-kat, valamint a theológiát Gyulafehérvárt végezte. 1894-ben fölszenteltetvén, Zetelakára küldetett kaplánnak és tanítóknak: 1898-ban gyergyóalfalvi, 1899-ben gyergyószentmiklósi kaplán. (Ma plebános.)

Vidéki levelei: a *Közművelődésben*: (1899. 16. sz.): Gyergyó-Alfaluból (Kath. Kör.) — (18. sz.): Gyermekek első áldozása ugyanott. — (20. sz.): Missio Gyergyó-Alfaluban. — (22. sz.): Missio Gyergyóban.

(Folyt. köv.)

A szerkesztő üzenetei.

Gy. E. Hosszaszó, Veszely Károlynak kérezezi munkája főt. Butyka Sándor plebánosnál, (Borbánd, Alsófehér vm.) illetőleg lapunk kiadóhivatalánál (Papp Györgynél) rendelhető meg 4 koronáért.

Pap úr. A küldöttéket felfogjuk használni. Az egyikkel különös célnak van. De még várunk egy kicsit.

V. L. A beküldött munkát közelebből ismertetni fogjuk.

V. S. Úgy gondoljuk, hogy ezt a kérdést már minden oldalról megvilágították. Szíves üdvözlét!

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabó, Hattyú gyógyszerár által Majna Frankfurt.

L'Animent, L'Esprit de Corps.
Bismarck-tervezésű Magyar Pat. Sz. 123.456.

Ezen elismert kúrával és
javítóeszközzel mindenféle
— borsóval, fűszerek beva-
— sarlásával — a meit
— minden gyógyszerrel
kapható, — mindig helye-
— temet, így a „Hör-
— gony” vedj-gyre.

Árlejtési hirdetmény.

Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat választmánya a

„Közművelődés” című hetilap

kinyomatására és expedálására, minthogy most az ezekre vonatkozólag kötött szerződés lejárt, ezennel zárt írásbeli árlejtést hirdet.

1. A „Közművelődés” hetenkint 8 oldal terjedelemben 450 példányban jelenik meg. Minden oldal 3 hasábos 37×42 cm. terjedelmű. Postán 380 példány megy szét, a városban 60 példányt hordanak ki.

2. Az ajánlatnak a nyomtatásra, címszalagok készítésére, postabélyegre, kihordásra, szóval az összes kiadói munkákra kell együttesen vonatkoznia.

3. A bérlet 1906. április 15-én kezdődőleg három évre terjed.

4. Az ajánlatok zárt levélben „Ajánlat a Közművelődés kiadására” felirattal **1906. február 10-ig** a Társulat elnökségéhez (Gyulafehérvár, vár) nyújtandók be.

5. A választmány feantartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül legjobb belátása szerint válasszon.

Gyulafehérvárt, 1906. évi január hó 13-án.

Az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat Elnöksége.

Tüdőbajt,
köhögést, elnyákosítást, erős
meghűlést gyógyít!

**Halápi-féle
Hársta-szőrp**

! egy üveg ára 5 korona

Kapható:
„Apostol-gyógyszerárban”
Bpest, József-körút 63. sz.

TARTÓS SZAGTALAN AZONNAL SZARAD

Csakis Christoph-féle lakot kérjünk!

A VALÓDI

Christoph-Lak

A LEGJOBB MAZALÓ ANYAG A PADLÓKRA

Lehetővé teszi, hogy a szobák mázolás alatt is használtassanak, mivel a kellemetlen szag és lassú, ragadós száradás, mely olajfesteknek és az olajlaknak sajátja — elkerültetik. E mellett használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgyval feltörölhető, anélkül, hogy elvesztené a fényt. Meg kell különböztetni

színezett szobapalló fénymázt, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akárcsak az olajfestek födi be a padlót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazhat régi és új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolást, stb. van azután

tisztá fénymáz (színezetlen)

új pallóra és parkettra: mely csupán fényt ad. Különösen parkettra és olajfestekkel már benázolt egész új pallóra való. Csak fényt ad, ennélfogva nem födi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyszög méter 2 közep nagyságú szobára való) 5 frt. 90 kr. vagy 9 1/2 marka.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktáron vannak ide küldendők. — Minta mázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a **több mint 35 éve létező gyártmányt sok felé utánozzák** és hamisítják, rossz és gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Cristoph Ferenc

a valódiszobapadló fénylakk feltalálója
és egyedüli gyártója

FÖRÁKTÁR:

DAHINTEN VIKTOR

vaskereskedésében GYULAFEHÉRVÁRT.

A kinek

eladó **birtoka** van, vagy a ki **birtokot** venni szándékozik, vagy ha eladásra szánt

**könyvtára, irodalmi műve,
zene eszköze, festménye, régi könyve,
olajfestésű képe, szobra,
fegyvere, régi pénze, ékszere, butora,
háztartási, gazdasági és más eszköze**

van, az hirdessen a **KÖZMŰVELŐDÉS**-ben, mely lap a felsoroltak iránt érdeklődő közönség körében igen nagy számban forog közkézen.

Sürgöny: Blaskovits Sokszorosán kitüntetve.

TEMLOM FESTÉS.

Első országos művészeti és iparművészeti intézet Alapítottnál 1887-ben

Olajba oltárkép

magas entm.	50	70	90	100	125	160	180	220
korona	25.—	40.—	55.—	70.—	100.—	125.—	170.—	200.—

Egy életnagyságú arckép, mert örök becsé van és egyszersmind szobadisz, továbbá előnyös nász-, név- és születésnap, vagy egyébb alkalmi és ünnepi ajándéknál szolgál. — Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabl. kivitelben készítem e

Nagysága	25×32	35×45	55×65	65×80	75×110	85×125	100×150
	18	25	40	55	95	120	180

Poichromozott fa-szobrok, aranyozott szellel

magas entm.	50	70	90	120	140	150	160	170	180	200
korona	30.—	40.—	50.—	100.—	135.—	150.—	170.—	185.—	240.—	300.—

BLASKOVITS BÁTORI MIHÁLY

Szabadka, VII. kerület, Erdő-sor 66. szám.

A főt. papságnak bíboros hercegprimás úr ő eminenciája 67.898. szám alatt és Tolna Festetich Tasziló gróf úr ő nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ő nagyméltósága Császska Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és marmarványozóktól nyertem

Templomfestés stílusirint, gipsz-márvány (stucco), kereszték aranyozása állvány nélkül. Templommeszelés eső által le nem mosható. **Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón.** Szegényebb egyházaknak 25% engedmény! **Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre bocsájtatnak**

A Dr. SCHMIDT fő-törzs és tisztí- orvos-féje

FÜLOLAJ

gyógyít időszakos süketseget, fül-fájást, fül- és nagyothallást, még idült esetekben is. Egyedül kapható üvegje 2 frt a

Dr. ROTCSHNEK EMIL,
gyógyszertárban. DEBRECZEN.

Egészen ingyen

zománczozott edényt nem kapnak sehol, de 6 főzőlabost és 6 főzőfazeket különféle nagyságban 12 darabot 1 frt. 75 kr.-ért en szállíthatok. Ingyen csomagolás utánvétellel.

A többi tárgyak feltűnő olcsó árban.

— Árjegyzéket ingyen küldök. —

Kohn, gyáriraktáros, Budapest.

VI. ker., Csengeri-utca 51.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

ANGSTER JÓZSEF és FIA

pécsi, kalocsai, győri és kassai székesegyházak orgona-építője. **Orgona és harmonium-gyár**

PÉCSETT.

Alapítottatott 1867.

Két arany, egy ezüst es egy nagy milleniumi
éremmel kitüntetve.

Ajánljuk kítőnő hangú es erős szerkezetű **crescendo orgonáinkat.** — Különösen a legújabb **légnymatu** (pneumatical) rendszer szerint épült orgonáinkat, melyek a rendkívül könnyű játékmód es regisztrálás mellett még azon nagy előnnyel is bírnak, hogy a **templom nedvessége** nincs befolyással rájuk.

Legjobban bizonyítja műveink jóságát, hogy üzleletünkben 450-nél több **új orgona mű** került ki.

Raktáron kítőnő hangú **harmoniumok minden nagyságban** (155 koronától 1000 kor.-ig).

Mindenmü **javitásokat, hangolásokat es átépítéseket** olcsón elvállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Európa szálloda Gyulafehérvárt.

Teljesen átalakítva es renoválva.

Elsőrangú szálloda minden kényelemmel berendezett 30 szobával.

Mérsékelt árak. ☉ Villamos világítás. ☉ Fürdő.

Telefon. ☉ Társas kocsí. ☉ Kítőnő konyha. ☉ Valódi borok.

Kőbányai sör. ☉ Előzékeny es figyelmes kiszolgálás.

Haas Vilmos, szállodás.